

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 835-o

Tallinnas, 21. detsembril 2007

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon, koosseisus Kirli Ausmees (eesistuja), Kerli Tuuts ja Tanel Kalmet vaatas kirjalikus menetluses läbi Eesti äriühingu OÜ Põltsamaa Meierei Juustutööstus (aadress: Kaarlijärve küla, Rannu vald, 61101 Tartumaa) 29.11.2004 kaebuse Patendiameti 28.09.2004 otsuse peale keelduda sõnalise kaubamärgi SPORT (taotlus nr M200201019, esitatud 08.07.2002) registreerimisest kaubaklassides 16 ja 29. Apellatsioonikomisjon võttis kaebuse menetluse 06.12.2004 nr 835 all ja andis eelmenetlemiseks Kirli Ausmees'ile.

Menetluse käik ja asjaolud

1) 29.11.2004 esitas Eesti juriidiline isik OÜ Põltsamaa Meierei Juustutööstus (edaspidi kaebaja) Tööstusomandi apellatsioonikomisjonile (edaspidi komisjon) kaebuse Patendiameti 28.09.2004 otsuse peale keelduda sõnalise kaubamärgi SPORT registreerimisest kaubaklassides 16 (*paber, papp ja nendest valmistatud tooted, mis ei kuulu teistesse klassidesse; trükised, köitematerjal, fotod, kirjatarbed, majapidamis- ja kantseleiliimid; kunstnikutarbed; pintsliid; kirjutusmasinad ja kantseleitarbed; õppematerjalid ja näitvahendid; plastist pakkematerjal, mis ei kuulu teistesse klassidesse; mängukaardid; trükitiüübid; klišeed*) ja 29 (*piimatooted sh juust*).

Patendiamet on kaubamärgi registreerimisest keeldunud järgmistel alustel:

vastavalt KaMS § 9 lg 1 p 3 *ei saa õiguskaitset tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud.*

Vastavalt KaMS § 9 lg 1 p 4 *ei saa õiguskaitset tähis, mis koosneb üksnes tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks keelekasutuses või heauskses äripraktikas.*

Kaebaja leiab, et Patendiameti poolse kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuse tegemisel on Patendiamet analüüsinud kaubamärki taotletud kaubaklassidest väljaspool, mis on viinud ebaõige otsuse tegemiseni.

Kaebaja leiab, et küsimusele, kas kaubaklassides 16 ja 29 osundatud kaupade osas näitab sõna "sport" kaupade liiki, omadusi või sihtgruppi, ei ole võimalik jaatavalt vastata. Kaebaja sõnul tuleb sõna "sport" all üldjuhul mõista mängulist kehalist tegevust, mis on igakülgselt arenenud inimese kasvatamise ning tervise tugevdamise peamisi vahendeid. Kaebaja võrdleb tähist "sport" klassides 16 ja 29 loetletud kaupadega ning teatab, et võimalus seostada osundatud kaupu (juust, kantseleitarbed, reklaammaterjal jms) tähise "sport" nii, et see osundaks kauba liigile, jääb kaebajale arusaamatuks.

Kaebaja märgib, et seostades sõnaga "sport" loetletud kaupade mingeid kindlaid omadusi, on Patendiamet läinud abstraksioonides tavaarusaamadest kaugemale. Ka täiesti erinevate kategooriate vahel on võimalik tuletada teatud seoseid, mistõttu võib Patendiameti loogikast ebaõigesti järeldada, et sõnalised kaubamärgid ei ole üldse registreeritavad. Kaebaja leiab, et Patendiameti otsuses osundatud väga kaudsed seosed kaupade liigi või omadustega piiravad põhjendamatu isiku õigusi registreerida sõnalisi kaubamärke.

Kaebaja tõdeb, et tähise "sport" osas on vaja tavapärasest suuremat fantaasiat ja tavapärasest erinevat maailmanägemust selleks, et seostada tähist juustuga ja anda selle kaudu juustule mingeid omadusi või otstarvet või luua samalaadne seos kirjatarvete-kleebiste-reklaammaterjali ja muu sarnase vahel. Kaebaja märgib, et KaMS § 9 lg 1 p 3 ei reguleeri juhtumeid seoses "sihtgruppidega", mistõttu Patendiameti argumentatsioon ei tugine seadusele, toodud seosed on oletuslikud.

Mis puudutab sõnamärgi SPORT vastuolu KaMS § 9 lg 1 punktiga 4, siis kaebaja leiab, et otsuses puudub Patendiameti poolne argumentatsioon sõna "sport" muutmise üldkasutatavaks tähiseks majandus- ja äritegevuses seoses nende kaupadega, milles registreerimist taotletakse. Kaebaja leiab, et ta on tõendanud, et tähis "sport" ei ole taotletavate kaupade osas klassides 16 ja 29 käesoleval ajal majandus- või äritegevuses tavapäraseks muutunud.

Kaebaja tuletab meelde, et seadusesäte eeldab, et vastav olukord tuvastatakse konkreetsel ajahetkel ehk siis muutumine tavapäraseks antud perioodil – siis, kui kaubamärgitaotlust sisuliselt lahendatakse. Seadus ei eelda lähtumist visioonist, kuna me ei tea ega saagi teada, missuguseid tähiseid võivad muutuda mingite kaupade osas tavapäraseks majandus- või äritegevuses tulevikus.

Kaebaja mõnab, et teatud kaupade ja teenuste osas võib tähist "sport" tõepoolest pidada tavapäraseks heauskses äripraktikas, mis ei tähenda seda, et antud määratlust saaks automaatselt laiendada kõikidele olemasolevatele ja tulevastele kaupadele ja teenustele üldse. Näiteks ka Patendiameti arvates jäävad juustutooted väljapoole antud ringi.

Kaebaja leiab, et viited Euroopa Kohtu otsustele ei oma põhimõtteliselt õiguslikku tähendust antud asjas, kuna see on antud mitte üldjuhtumite, vaid üksikjuhtumi lahendamiseks. Seoses Euroopa Kohtu lahenditega viitab Patendiamet, et "piisab, kui sõnastus ise viitab sellele, et sellised märgid ja tähised võivad olla kasutusel sellistel eesmärkidel". Kaebaja märgib, et eeltoodud käsitlus eeldab, et on tuvastatud, et tähis on kirjeldav. Antud tähise puhul see asjaolu aga kaebaja arvates tuvastatud pole.

Kaebaja leiab, et Patendiameti otsuses toodud näited ja kaubamärgid käsitlevad muulaadseid kaupu, kui need, mis registreerimiseks esitatud klassides toodud ja ühtki näidet nende kaupade kohta, millele kaebaja taotleb kaubamärki SPORT, toodud ei ole.

Kaebaja rõhutab, et juustutooted ei ole seoses tähisega "sport" kuidagi käsitletavad kui tavapärased majandus- ja äritegevuses, samuti ei ole seda kirjatarbed.

Kaebaja märgib, et on teostanud ja esitanud Patendiametile fraasiotsingu otsingumootoris www.google.com, mis ei andnud fraasidele "sport juust", "juust sport", "spordi juust" ning "sport cheese" ühtegi vastet.

Lähtudes eeltoodust leiab kaebaja, et Patendiameti otsus kaubamärgi SPORT registreerimisest keeldumise kohta kaubaklassides 16 ja 29 ei lähtu otsuses esitatud seadustest ning on põhjendamata ja vastuoluline.

Kaebaja palub komisjonil tühistada Patendiameti 28.09.2004 otsus kaubamärgi SPORT registreerimisest keeldumise kohta ja saata taotlus täiendavaks menetlemiseks, arvestades komisjoni poolt tehtavas otsuses tuvastavate seisukohtadega.

Lisadena on kaebaja esitanud

- väljavõtte fraasiotsingutest "sport juust", "juust sport", "spordi juust" ning "sport cheese" www.google.com otsingumootorist
- Patendiameti 28.09.2004 otsuse sõnamärgi SPORT registreerimisest keeldumise kohta
- riigilõivu maksmist tõendava dokumendi

2) 07.12.2004 edastas komisjon OÜ Põltsamaa Meierei Juustutööstuse kaebuse Patendiametile ning palus esitada oma seisukohad. Oma 02.03.2005 esitatud seisukohtades toetub Patendiamet KaMS § 9 lg 1 punktidele 3 ja 4 ning leiab endiselt, et tähis SPORT on üksnes kaupade liiki,

omadusi ja sihtgruppi näitav tähis, millega kaupu markeerides soovib ettevõtja toonitada, et antud tootegrupi eelistatud sihtgrupiks on aktiivselt spordiga tegelevad inimesed. Loomulikult ei tähenda see seda, et antud tooted on mõeldud üksnes sportlastele või sportimiseks, ent kaupade tootmisel on lähtunud eeldusest, et kaup oleks sobiv sportimiseks või vastaks spordiga tegelevate inimeste vajadustele ja nende huvidele. Patendiamet märgib, et toiduainete puhul kasutatakse tähist SPORT nende kaupade tähistamiseks, mis sisaldavad tavapärasest rohkem proteiine, vitamiine, on madalama rasvasisaldusega ja on mõeldud eeskätt aktiivselt spordiga tegelevatele inimestele. Kuna toiduainete ja jookide osas on tähis SPORT laialt kasutatav kui kaupade liiki ja omadusi näitav tähis, seostub ka piimatoodete, sh juustu puhul tähis SPORT eelkõige nimetatud omadustega. Klassi 16 kuuluvate trükiste, õppematerjalide jt kaupade puhul kasutatakse tähist SPORT kui liiki näitavat tähist.

Patendiamet ei nõustu kaebuses esitatud käsitlusega, milles kaebaja leiab, et kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuses esitatud seos sõna SPORT ja loetelus olevate kaupade vahel ei ole otsene, vaid väga kaudne, millest järeldub, et Patendiamet piirab põhjendamatult isiku õigusi registreerida sõnalisi kaubamärke.

Patendiamet leiab, et otsus on seaduslik ja põhjendatud. Tähise SPORT kirjeldatavus KaMS § 9 lg 1 p 3 mõistes on põhjalikult käsitlemist leidnud nii Patendiameti otsuses kui ka antud seisukohas. Samuti on Patendiameti otsuses esitatud sihtgruppi puudutav argumentatsioon kooskõlas seaduse mõttega. Patendiamet on nõus, et KaMS § 9 lg 1 punktis 3 ei sisaldu ja ei ole selgelt välja loetletud registreerimisest keeldumise ühe alusena terminit sihtgrupp, kuid selgelt käsitletakse kauba omadusi. Patendiamet leiab, et antud tähis kirjeldab toote sihtgrupi kaudu vägagi üheselt kauba omadusi.

Samuti leiab Patendiamet, et viide Euroopa Kohtu otsusele C191/01P on igati põhjendatud, kuna antud otsuses on Euroopa Kohus andnud määruse nr 40/94 artikkel 7(1) (c) üldise tõlgenduse, mis ei ole antud vaid ühte konkreetset kaubamärki käsitlevalt. Eelnimetatud määruse artikkel on identne Euroopa Liidu Nõukogu 21. dets. 1988 esimese direktiivi 89/104/EEC liikmesriikide kaubamärke käsitlevate seaduste ühtlustamiseks artikliga 3 (1) (c), mis omakorda on aluseks Eesti KaMS § 9 lg 1 punktile 3. Seejuures rõhutab Patendiamet, et Euroopa Kohtul on õigus anda määruse ja direktiivi sätete tõlgendusi, mis on liikmesriikidele kohustuslikud. Euroopa Kohtu otsuses esitatu kohaselt peavad kaupade ja teenuste iseloomu näitavad tähised olema vabalt kasutatavad kõigi poolt. Keeldudes ülalmainitud määruse artikli 7 (1) (c) mõttes registreerimast kirjeldava iseloomuga kaubamärke, püüeldakse eesmärgi poole, milles on avalik huvi, kuna seeläbi hoitakse ära sellise tähise reserveerimine ühele ettevõttele üksikult. Seejuures ei pea antud konkreetne kirjeldava iseloomuga tähis Patendiameti sõnul olema registreerimise taotluse esitamise hetkel ka tegelikult kasutusel. Piisab, kui sõnastus ise viitab, et sellised märgid ja tähised võivad olla kasutusel sellistel eesmärkidel. Esitatud konteksti taustal asus Patendiamet seisukohale, et tähis SPORT on kaupade ja teenuste liiki ja omadusi näitav tähis, mis peab jääma vabaks kasutamiseks kõigile. Patendiamet leiab, et viidatud Euroopa Kohtu otsuses esitatud tõlgendus kinnitab Patendiameti otsuse õigsust.

Mis puudutab tähise SPORT registreerimise vastuolu KaMS § 9 lg 1 punktiga 4, siis Patendiamet leiab, et tähis SPORT on tavapärane heauskses äripraktikas. Antud tähis on tavapärane spordikaupade ja teenuste osas, aga ka nt kosmeetika-, hügieenitarvete, transpordivahendite, relvade, trükiste, rõivaste, jalatsite, peakatete, kottide, mänguasjade, ehitiste, toiduainete ning jookide ja paljude teiste kaupade puhul. Patendiamet on seisukohal, et laiaulatusliku kasutamise tulemusel on tähis SPORT muutunud tavapäraseks heauskses äripraktikas, st eristusvõimetuks tähiseks majandus- ja äritegevuses üldiselt, seega ka registreerimiseks esitatud kaupade osas.

Patendiamet ei nõustu kaebaja seisukohaga, mille kohaselt esitatud tähist tuleb vaadelda seotuna konkreetsete kaupadega, millele õiguskaitset soovitakse ning et seadus ei eelda lähtumist tulevikuvisionist – millised tähised võivad muutuda tavapäraseks teatud kaupade osas.

Patendiamet ei pea õigeks käsitleda tähist SPORT seotuna üksikute kaubagruppidega, vaid vaatleb toimivat kaubaturgu tervikuna. Patendiamet leiab, et nende poolt välja pakutud käsitlus võimaldab reguleerida stabiilsetest põhimõtetest lähtuvalt olukorda konkreetsetel ajahetkel kui ka

tulevikus, mil tähised võivad muutuda teatud ajahetkel tavapäraseks. Patendiamet rõhutab veelkord, et tähis SPORT on muuhulgas muutunud tavapäraseks nii toiduainete valdkonnas kui ka klassi 16 kuuluvate toodete osas. Kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsusele eelnenud kirjavahetuses on Patendiamet esitanud ka sellekohased tõendid (nt tähised SPORT ICE, reg. nr. 12875 – klassid 3, 9, 14, 18, 28; SUPERSPORT S, reg. nr. 20709 – klassid 9, 16, 38, 41; TOYOTA SPORT, reg. nr. 34120 – klass 12 jne, kõigis nimetatud tähistes on sõna SPORT määratud mittekaitstavaks osaks). Samuti on Patendiamet esitanud Internetist leitud mitmeid viiteid erinevatele toodetele, mis on tähistatud sõnaga SPORT nagu nt šokolaad, joogid jne. Patendiamet toetab oma seisukohti ka Soome Patendiameti kaubamärkide andmebaasi mitmete väljavõtetega, kus sõna SPORT on nt toiduainete klassides määratud kaubamärgi mittekaitstavaks osaks.

Eeltoodust järeldab Patendiamet, et sõna SPORT on üldiselt tavapärase, tavapärane hõlmab ka sellised kaubad nagu toiduained ja trükised.

Mis puudutab kaebaja esitatud otsinguid Interneti otsinguportaalist, siis leiab Patendiamet, et selline otsing ei ole oluline kinnitav materjal Patendiameti otsuse ümbervaatamisel. Patendiamet märgib, et KaMS § 9 lg 1 p 4 rakendamisel piisab asjaolust, et sõna “sport“ on muutunud tavapäraseks tähiseks majandus- ja äritegevuses üldiselt, sealhulgas ka trükiste ning toiduainete valdkonnas. Selline tähis ei ole võimeline täitma kaubamärgi funktsiooni – eristama ühe tootja kaupu ja teenuseid teiste omadest. Seega ei saa sellise kaubamärgi kasutamiseks anda ainuõigust kaebajale.

3) 03.03.2005 edastas komisjon kaebajale Patendiameti seisukoha antud kaebuse kohta ning teatas, et sellele on õigus kirjalikult vastata.

Kaebaja esitas vastuse Patendiameti seisukohale 06.06.2005.

Kaebaja kordab, et lähtub oma seisukohas sõna “sport“ sisustamisel selle sõna üldlevinud tähendusest, mille kohaselt tuleb selle sõna all mõista mängulist kehalist tegevust. Seega on tegemist mingi kindlat laadi tegevuse vormi ja vahenditega. Kaebaja leiab, et lähtuvalt mõiste sisust, ei saa sõna “sport“ all mõista mingit konkreetset objekti. Patendiameti käsitluses aga eemalduakse sõna otsesest tähendusest ja “sport“ on selles konkreetne objekt või selle tegevuse eeldus või tagajärg. Seega leiab kaebaja, et Patendiameti otsus ja argumentatsioon baseerub valel arusaamal sõna “sport“ tähendusest või siis on kaubamärgi registreerimisest keeldumise eesmärgil teadlikult, kuid põhjendamatult laiendatud taotletava kaubamärgi tähenduslikku baasi.

Kaebaja on seisukohal, et ei Patendiameti otsusest ega ka hiljem esitatud seisukohtadest ei selgu, kuidas võiks tähis “sport“ kirjeldada klassides 16 ja 29 loetletud kaupu. Kaudsed assotsiatsioonid ja seosed mõningate kaupadega seoses ei muuda tähist iseenesest kirjeldavaks. Patendiamet on osundanud, et kirjeldavad võivad olla spordi kui tegevuse vormi ja/või vahendi eeldused ja tagajärjed, ent puuduvad viited, et mõiste selle algkujul oleks kirjeldav.

Kaebaja märgib, et Patendiameti poolt osundatud Euroopa Kohtu lahend jääb ilma otsuseta, mille juurde argumendid võiksid kuuluda, kontekstiväliseks. Patendiameti vastuskirjast ei selgu, missuguse objekti kohta Euroopa Kohtu otsus tehti, milline oli taotletav kaubamärk ning missugustes klassides kaubamärki sooviti registreerida. Seesuguste puudustega viide ei võimalda ka esitatu kontrollimist. Lisaks märgib kaebaja, et puudub seadusele tuginev argumentatsioon sellest, mil moel oleks Euroopa Kohtu lahendi väidetavad järeloomid olla kohaldatavad kaubamärgitaotlusele, mis on esitatud enne Eesti astumist Euroopa Liitu.

Patendiameti vastus sisaldab kaebajale arusaamatut mõttearendust, mille kohaselt oleks kaubamärgi põhifunktsiooniks kauba päritolu kohta teabe andmine. Antud käsitlusest tulenevalt leiab Patendiamet, et kuna osundatud kaubamärk seda funktsiooni ei täida, ei erista märk ühe ettevõtja kaupu ja teenuseid teiste omadest. Kaebaja leiab, et seesugune seisukoht ei tugine seadusele ega arvesta tegeliku olukorraga, tema arvates ei anna enamik kaubamärke mingit informatsiooni kauba päritolu kohta. Kaebaja rõhutab, et kaubamärgi seadusekohane funktsioon on eristada ühe ettevõtja kaupu teiste omadest. Kaebaja leiab, et nt kohupiim (klass 29) või kirjutusmasin (klass 16) tähistatuna kaubamärgiga SPORT eristub selgelt teiste isikute

kohupiimadest ja kirjutusmasinast. Kaebaja leiab, et Eestis ja ka mujal on sellelaadne (nagu vaidlusalune kaubamärk) vastava klassi kaupade tähistamine uudne.

Kaebaja märgib, et jätkuvalt puudub Patendiameti poolne argumentatsioon sõna "sport" muutmiseks üldkasutatavaks tähiseks majandus- ja äritegevuses seoses nende kaupade ja teenustega, milles registreerimist taotletakse. Patendiametile on väidetavalt ette teada, missugused tähised võivad tulevikus mingite kaupade osas muutuda tavapäraseks majandus- või äritegevuses. Samas puudub käsitus sellest, et missugustele tõenditele või seadusele tuginedes sellise järelduseni jõuti, puuduvad ka andmed selle kohta, kes konkreetselt või missugune "mehhanism" tulevikku ette nägi. Seega ei ole vastavad väited kaebaja arvates kontrollitavad ning leitakse, et Patendiameti probleemikäsitus on ebateaduslik. Tulenevalt eelnevast jääb kaebaja oma esialgselt esitatud kaebuse argumentide juurde.

4) 26.08.2005 esitas kaebaja oma lõplikud seisukohad, milles jäi oma varem esitatud seisukohtade ning lisatud tõendusmaterjalide juurde ning palub komisjonil kaebus rahuldada.

5) 23.09.2005 edastas komisjon kaebaja lõplikud seisukohad Patendiametile ning palus viimasel esitada oma lõplikud seisukohad hiljemalt 26.10.2005.

Oma lõplike seisukohtades teatab Patendiamet, et kaubamärgi SPORT registreerimisest keeldumise otsus on seaduslik ja põhjendatud ning jääb oma esialgsete seisukohtade ja põhjenduste juurde.

Patendiamet esitab veelkord kaubamärgi SPORT registreerimisest keeldumise alused. KaMS § 9 lg 1 p 3 mõttes on tähis SPORT üksnes kaupade liiki, omadusi ja sihtgruppi näitav tähis, millega kaupu markeerides viitab ettevõtja antud toodete sihtgrupile. Patendiamet kordab, et kuna toiduainete ja jookide osas on tähis SPORT laialt kasutatav kui kaupade liiki ja omadusi näitav tähis, siis seostub ka piimatoodete sh juustu puhul tähis SPORT nimetatud omadustega (sisaldavad rohkem proteiine, vitamiine, on madalama rasvasisaldusega jne). Klassi 16 kuuluvate trükiste, õppematerjalide jt kaupade puhul kasutatakse tähist SPORT kui liiki näitavat tähist.

KaMS § 9 lg 1 p 4 mõttes on registreerimiseks esitatud sõna SPORT tavapärane, st eristusvõimetu tähis heauskses äripraktikas üldiselt, seega ka kaupade osas, mille tähistamiseks märki registreerida tahetakse. Patendiamet toob veelkord näiteks mitmed kaubad, mille puhul tähis SPORT on tavapärane.

Selgitusena märgib Patendiamet, et sõna SPORT sisustamisel ei ole õige lähtuda üksnes sõna väidetavast üldlevinud tähendusest, vaid aluseks tuleks võtta keskmise tarbija kontseptsioon, mida on kinnitanud oma otsustes ka Euroopa Kohus. Selle kontseptsiooni järgi tuleb lähtuda sellise asjakohaste kaupade või teenuste tarbija eeldatavatest ootustest, kes on mõistlikult hästi informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja ettevaatlik. Seega leiab Patendiamet, et keskmine tarbija mõistab tähise SPORT sisu kaupade peale kantuna laiemalt kui üksnes kaebaja väidetavat üldlevinud tähendust arvestades, Patendiameti arvates näitab tähis SPORT tarbijale klassides 16 ja 29 kaupade liiki, omadusi ja sihtgruppi.

Mis puudutab Euroopa Kohtu poolt antavaid lahendeid, siis leiab Patendiamet, et need on siduvad, antud seisukohta on kinnitanud ka komisjon.

Patendiamet rõhutab veelkord, et nendepoolne käsitus, mille kohaselt tähised, mis on muutunud tavapäraseks, ei ole võimelised eristama ühe ettevõtja kaupu teiste omadest ja ei suuda seega täita ka kaubamärgi põhifunktsiooni, milleks on kauba päritolu kohta teabe andmine, on õige. Patendiamet esitab Euroopa Kohtu otsustes C-349/95 ja C-39/97 toodud tõlgendused, mille kohaselt on kaubamärgi põhifunktsioon tagada tarbijale kauba päritolu, võimaldades tal segadusse sattumata eristada eri päritolu tooteid. Kaubamärk peab garanteerima tarbijale, et seda kandvad tooted on pärist ühelt konkreetselt ettevõtjalt, kes vastutab nende kvaliteedi eest.

Patendiamet tõdeb, et esitatud tõlgendus on oma sisult sama Eesti kaubamärgiseaduses sisalduvaga, mille kohaselt kaubamärgi funktsiooniks on eristada ühe ettevõtja kaupu teiste omadest. Antud juhul ei suuda KaMS § 9 lg 1 p 4 mõttes tavapäraseks muutunud tähis SPORT eristada ühe ettevõtja kaupu teiste ettevõtjate samaliigilistest kaupadest.

Patendiamet rõhutab veelkord, et kaubamärgi SPORT registreerimisest keeldumise otsus klassides 16 ja 29 on seaduslik ja põhjendatud ning lähtudes eeltoodust ja tulenevalt KaMS § 9 lg 1 p 3 ja p 4 palub Patendiamet jätta komisjonil kaebus rahuldamata.

Komisjoni seisukohad ja otsus

Komisjon, tutvunud vaidlustusavalduses esitatud seisukohtadega, hinnates esitatud tõendeid ja argumente kogumis ning vastastikus seoses, leiab järgmist:

1) Kaebus on esitatud KaMS § 9 lg 1 p 3 ja KaMS § 9 lg 1 p 4 alusel. KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt *ei saa õiguskaitset tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldatavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud.* KaMS § 9 lg 1 p 4 sätestab, *et õiguskaitset ei saa tähis, mis koosneb üksnes tähistest või andmetest, mis on muutunud tavapäraseks keelekasutuses või heauskses äripraktikas.*

Järelikult tuleb antud asjas hinnata, kas tähis SPORT on klassides 16 ja 29 kaupade liiki, otstarvet ja muid omadusi näitav tähis ning kas tegemist on majandus- ja äritegevuses üldiselt tavapäraseks muutunud tähisega, mis ei suuda eristada ühe ettevõtja kaupu teiste ettevõtjate samaliigilistest kaupadest.

2) Komisjon nõustub Patendiametiga, et tähis SPORT näitab kaupade liiki, omadusi ja sihtgruppi, millega kaupu markeerides soovib ettevõtja toonitada, et antud tootegruppi eelistatud sihtgrupiks on aktiivselt spordiga tegelevad inimesed. Tähis viitab sellele, et antud tooted ei ole mõeldud vaid sportlastele või sportimiseks, ent kaupade tootmisel on lähtutud eeldusest, et kaup oleks sobiv sportimiseks või vastaks spordiga tegelevate inimeste vajadustele ja huvidele. Tänapäeval, mil sportlikud eluviisid ning tervislik toitumine on muutunud väga oluliseks, on tavaline, et tähist SPORT kasutatakse nt toiduainete puhul selliste kaupade tähistamiseks, mis sisaldavad tavapärasest rohkem proteiine, vitamiine, on madalama rasvasisaldusega ja on mõeldud eeskätt aktiivselt spordiga tegelevatele inimestele, aga ka teistele oma tervisest ja füüsilisest vormist hoolivatele tarbijatele.

Eeltoodust tulenevalt võib öelda, et ka piimatoodete, sh juustu puhul viitab tähis SPORT eelkõige toodete madalamale rasvasisaldusele ja lisatud vitamiinidele ning keskmisel tarbijal on sellise tähisega markeeritud piimatoodetele kõrgemad nõudmised – need on tervislikumad ning sobivad sportliku inimese menüüsse.

Klassis 16 kuuluvate kaupade puhul näitab tähis SPORT reeglina kaupade liiki (nt spordiajakirjad, sportlikke eluviise tutvustavad trükised, õppematerjalid jne).

3) Komisjon on seisukohal, et juba ammu ei ole sõna “sport” pelgalt mängulist kehalist tegevust markeeriv tähis, tänaseks on selle sõna ümber palju laiem semantiline ring, mis võib pea igasuguste kaupade puhul teatud omadustele viidata. Nagu ka Patendiameti seisukohtades on mainitud – praeguses turusituatsioonis on lugematu hulk kaupu, mille puhul sõna “sport” viitab kaupade omadustele ja otstarbele, tarbijate sihtgrupile, nt kosmeetika- ja hügieenitarbed, transpordivahendid, relvad, trükised, rõivad, jalatsid, toiduained ning joogid ja paljud teised kaubad. Seetõttu võibki väita, et sõna “sport” on muutunud majandus- ja äritegevuses tavapäraseks. Viimast tõestab ka Patendiameti aastatepikkune praktika, kus pea kõikides sõna “sport” sisaldavates kaubamärkides on kõnealune sõna määratud kaubamärgi mittekaitstavaks osaks.

Komisjon leiab, et Patendiameti otsuses esitatud sihtgruppi puudutav argumentatsioon on kooskõlas kaubamärgiseaduse mõttega. Seda vaatamata sellele, et KaMS § 9 lg 1 punktis 3 ei

sisaldu ja ei ole selgelt välja loetletud registreerimisest keeldumise ühe alusena terminit sihtgrupp, kuid selgelt käsitletakse ka kauba omadusi ning tähis SPORT kirjeldab toote sihtgrupi kaudu vägagi üheselt kauba omadusi.

4) Kaebaja leiab, et viited Euroopa Kohtu otsustele ei oma põhimõtteliselt õiguslikku tähendust antud asjas, kuna see on antud mitte üldjuhtumite, vaid üksikjuhtumi lahendamiseks.

Komisjon on juba varasemalt esitanud seisukoha, mille kohaselt on viited Euroopa Kohtu lahenditele üldiselt asjakohased, kuna Euroopa Kohus on Euroopa Ühenduse õiguse autoritatiivne tõlgendaja ning Eesti kaubamärgiseadus pidi juba enne Eesti Ühenduse liikmeks saamist olema (osaliselt) harmoniseeritud Ühenduse kaubamärgiõigusega ning peab seda olema täielikult alates liikmeks saamisest. Seega ei ole kaebaja viited sellele, et Euroopa Kohtu lahendeid ei peaks kohaldatama kaubamärgitaotlusele, mis on esitatud enne Eesti astumist Euroopa Liitu, asjakohatud.

Samuti ei ole asjakohane kaebaja märkus, et Patendiameti poolt viidatud Euroopa Kohtu lahend on kontekstiväline, kuna Patendiameti kirjust ei selgu, missuguse objekti kohta otsus tehti, milline oli taotletav kaubamärk jne, ning puudustega viide ei võimalda esitatud väidete kontrollimist.

Komisjon tuletab meelde, et nimetatud kohtulahendid on avalikud ning Patendiameti otsuses esitatud numbri järgi on võimalik vastav lahend nt Internetist Euroopa Ühenduste Kohtu koduleheküljelt üles leida.

5) Mis puudutab kaebaja märkust nagu eeldaks seadusesäte, et teatud sõna muutumine tavapäraseks tuvastatakse konkreetsel ajahetkel, siis, kui kaubamärgitaotlust sisuliselt lahendatakse ning et seadus ei eelda lähtumist visioonist, missuguseid tähiseid võivad muutuda mingite kaupade osas tavapäraseks majandus- või äritegevuses tulevikus, siis komisjon teatab, et KaMS § 9 lg 1 p 4 ei ole seotud mingi konkreetse ajahetkega ega tegele tuleviku ennustamisega. Kaubamärgiseadus lähtub mõistlikust turuvaatlusest ja keskmise tarbija kontseptsioonist, mille kohaselt kirjeldavad sõnad, mis esinevad kaubamärkides järjest tihedamini ning on seega ajas kaotanud eristusvõime (nt sõnad 'super', 'ekstra' jne), markeeritakse kui keelekasutuses või heauskses äripraktikas tavapäraseks muutunud sõnad. Komisjon on nõus, et Patendiameti poolne käsitus võimaldab reguleerida stabiilsetest põhimõtetest lähtuvalt olukorda konkreetsel ajahetkel kui ka tulevikus, mil tähised võivad muutuda teatud ajahetkel tavapäraseks.

Oma käsitlust on Patendiamet illustreerinud esitades mitmeid kaubamärgiregistreeringuid erinevates kaubaklassides, milles sõna "sport" on määratud mittekaitstavaks osaks, samuti toetavad Patendiameti seisukohavõttu mitmed väljavõtted Internetist.

Komisjon on arvamusel, et kaebaja Internetis teostatud fraasiotsing (fraasid "sport juust", "juust sport", "spordi juust" ning "sport cheese") ei ole piisav tõendusmaterjal, et tõestada sõna "sport" mittetavapärastust piimatoodete ja juustude puhul.

6) Kaebajale jääb arusaamatuks Patendiameti mõttearendus, mille kohaselt on kaubamärgi põhifunktsiooniks kauba päritolu kohta teabe andmine. Kaebaja leiab, et seesugune seisukoht ei tugine seadusele ega arvesta tegeliku olukorraga, tema arvates ei anna enamik kaubamärke mingit informatsiooni kauba päritolu kohta.

Komisjon leiab, et Patendiameti toodud Euroopa Kohtu otsustes C-349/95 ja C-39/97 esitatud tõlgendused, mille kohaselt on kaubamärgi põhifunktsioon tagada tarbijale kauba päritolu, võimaldades tal segadusse sattumata eristada eri päritolu tooteid, on igati asjakohased. Kaubamärk peab garanteerima tarbijale, et sellega markeeritud tooted on pärit konkreetselt ettevõtjalt, kes vastutab nende ootuspärase kvaliteedi eest.

Sama sisaldub ka Eesti kaubamärgiseaduses, mille kohaselt kaubamärgi funktsiooniks on eristada ühe ettevõtja kaupu teiste omadest ja KaMS § 9 lg 1 p 4 mõttes tavapäraseks muutunud tähis SPORT ei suuda eristada ühe ettevõtja kaupu teiste ettevõtjate samaliigilistest kaupadest.

Arvestatud eeltoodut ning juhindudes tööstusomandi õiguskaitse aluste seaduse §-st 61, kaubamärgiseaduse § 9 lg 1 punktidest 3 ja 4, komisjon

o t s u s t a s :

kaebust mitte rahuldada.

Kaebaja võib esitada kaebuse komisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul komisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses. Kui nimetatud kaebust ei ole esitatud, jõustub komisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Allkirjad:

K. Ausmees

K. Tults

T. Kalmet